

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 19, 2013

Nummer 19, 2013

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2013:714](#) 20-09-2013

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2013:CA3748](#) 20-09-2013

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2013:4257](#) 12-09-2013

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2013:6517](#) 29-08-2013

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2013:2808](#) 16-07-2013

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2013:2809](#) 16-07-2013

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2013:4572](#) 27-06-2013

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2013:2623](#) 12-02-2013

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2013:2](#) 08-01-2013

Rechtbank

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2013:6484](#) 06-09-2013

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2013:7676](#) 04-09-2013

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2013:5087](#) 28-06-2013

RECHTSPRAAK

Afwijking van verdeling bij helfte mag slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden: in casu geen sprake van een zeer uitzonderlijk geval

Tussen partijen, in gemeenschap van goederen gehuwd, is in 2007 de echtscheiding uitgesproken.

In deze procedure gaat het om de verdeling van de ontbonden gemeenschap. De man heeft in hoger beroep aangevoerd dat de rechtbank ten onrechte een aantal schulden niet in aanmerking heeft genomen, waaronder een naheffingsaanslag omzetbelasting.

Het hof heeft vastgesteld dat de naheffingsaanslag bestaat uit vier onderdelen (a-d). De onderdelen a en b, betrekking hebbend op schulden, zijn weliswaar in de gemeenschap gevallen, maar deze onderdelen dienen volgens het hof geheel door de man te worden gedragen. Het hof is van oordeel dat uit de redelijkheid en billijkheid voortvloeit dat de man de betreffende schulden alsmede de daarover verschuldigde heffingsrente geheel moet dragen, nu hij de vrouw niet heeft betrokken bij de discussie en de overleggen met de Belastingdienst en evenmin bij de totstandkoming van de vaststellingsovereenkomst die hij in 2008 met de Belastingdienst heeft gesloten, waarin onder meer is bepaald dat de in geschil zijnde naheffingsaanslag zal worden opgelegd.

In cassatie klaagt de man dat het hof een onjuiste maatstaf heeft aangelegd bij het toepassen van een uitzondering op de regel dat verdeling bij helfte dient plaats te vinden, althans dat het hof zijn oordeel ontoereikend heeft gemotiveerd.

De Hoge Raad stelt voorop dat echtgenoten ingevolge artikel 1:100 BW een gelijk aandeel hebben in de ontbonden gemeenschap, zodat die gemeenschap bij helfte dient te worden verdeeld. Een afwijking van deze regel is niet geheel uitgesloten. Zij kan evenwel slechts worden aangenomen in zeer uitzonderlijke omstandigheden, waarin het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn dat de ene echtgenoot zich jegens de andere beroept op een verdeling bij helfte van de ontbonden gemeenschap (vgl. HR 30 maart 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV1749). De door het hof in aanmerking genomen omstandigheid dat de man de vrouw niet heeft betrokken bij het overleg met de Belastingdienst en evenmin bij

de totstandkoming van de vaststellingsovereenkomst, is niet zonder meer voldoende om een zeer uitzonderlijk geval als hiervoor bedoeld aan te nemen. Het hof heeft aldus blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting, althans het heeft zijn oordeel ontoereikend gemotiveerd. De klacht is dus gegrond. De Hoge Raad vernietigt de beslissing van het hof.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-09-2013

ECLI: ECLI:NL:HR:2013:CA3748

Zaaknummer: 12/04255

Wetsartikelen: 1:100 BW

RECHTSPRAAK

Wet Bopz: rechter moet betrokkene voorafgaand aan de beslissing tot het verlenen van een voorlopige machtiging horen, tenzij de rechter vaststelt dat betrokkene niet gehoord wil worden

De officier van justitie heeft de rechtbank verzocht op de voet van artikel 2 Wet Bopz een voorlopige machtiging te verlenen tot opname en verblijf van betrokkene in een psychiatrisch ziekenhuis. Betrokkene was niet aanwezig bij de behandeling van het verzoek door de rechtbank. De rechtbank heeft de verzochte machtiging verleend.

Betrokkene klaagt dat de rechtbank in strijd met artikel 8 Wet Bopz de verzochte machtiging heeft verleend zonder hem te horen en zonder vast te stellen dat hij niet gehoord wilde worden.

De Hoge Raad oordeelt dat de klacht slaagt en vernietigt de beslissing van de rechtbank. Ingevolge artikel 8 Wet Bopz dient de rechter, alvorens op het verzoek tot het verlenen van een voorlopige machtiging te beslissen, betrokkene te horen, tenzij de rechter vaststelt dat betrokkene niet bereid is zich te doen horen. De rechtbank heeft niet vastgesteld dat betrokkene niet bereid was zich te doen horen en heeft derhalve ook niet de gronden vermeld waarop dat oordeel berust.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-09-2013

ECLI: ECLI:NL:HR:2013:714

Zaaknummer: 13/02988

Wetsartikelen: 2 Wet Bopz en 8 Wet Bopz

RECHTSPRAAK

Erflaatster benadeelt haar dochter in haar legitieme portie door bij leven forse bedragen te schenken aan haar andere dochter die tevens enige erfgenaam is

Eiseres kwam na het overlijden van haar moeder tot de ontdekking dat haar moeder haar had onterfd. De zus van eiseres was benoemd tot enige erfgenaam. Eiseres maakte aanspraak op haar legitieme portie. Om ervoor te zorgen dat eiseres zo weinig mogelijk zou erven, heeft de erflaatster in haar laatste levensjaren flink ingeteerd op haar vermogen. Eiseres stelt zich op het standpunt dat bij de berekening van haar legitieme portie is uitgegaan van een te lage legitimaire massa. Van haar zus vordert eiseres daarom een bedrag van € 98.683,23.

De rechtbank stelt voorop dat legitieme porties worden berekend over de waarde van de goederen van de nalatenschap, te vermeerderen met bij deze berekening in aanmerking te nemen giften en te verminderen met de schulden, vermeld in artikel 4:7 lid 1 onder a tot en met c en f BW (art. 4:65 BW). In de onderhavige procedure staat de vraag centraal of de bedragen die de overledene heeft laten verdwijnen moeten worden beschouwd als 'in aanmerking te nemen giften' aan gedaagde. De rechtbank overweegt in dat kader dat giften die door de erflaatster aan afstammelingen zijn gedaan te allen tijde in aanmerking worden genomen bij de berekening van de legitieme portie, mits deze afstammeling legitimaris van de erflaatster is (art. 4:67 aanhef en onder d BW). Op grond van artikel 4:63 lid 2 BW jo. artikel 4:10 lid 1 onder a BW wordt gedaagde aangemerkt als een afstammeling en legitimaris van de erflaatster.

Eiseres stelt onder andere dat de erflaatster bij leven in totaal een bedrag van € 34.578 heeft overgeboekt naar de rekening van gedaagde, zonder daaraan een titel ten grondslag te leggen. Gedaagde beweert dat zij dit bedrag ontving vanwege de aan haar ouders verleende zorg. De rechtbank merkt voornoemd bedrag desondanks aan als een gift, omdat niet is gebleken dat de door gedaagde geboden zorg uitsteeg boven de zorg die tussen ouders en kinderen gewoonlijk zonder vergoeding wordt verleend. Hetzelfde geldt voor het door de erflaatster aan gedaagde geleende bedrag van € 27.000, omdat gedaagde niet aannemelijk heeft gemaakt dat zij dit bedrag reeds heeft terugbetaald. Het door de erflaatster aan gedaagde betaalde maandbedrag

van € 3000 voor huisvesting en zorg acht de rechtbank niet onredelijk. De erflaatster woonde gedurende haar laatste levensjaren in de tuinwoning van gedaagde en werd daar ook intensief verzorgd door gedaagde. Dit bedrag wordt daarom niet aangemerkt als een gift.

Voorts is komen vast te staan dat de overledene in ruim drie jaar tijd een bedrag van € 263.850 in contanten heeft opgenomen. Volgens eiseres kwamen die kasopnames steeds toe aan gedaagde. Gedaagde stelt wel steeds bij die geldopnames aanwezig te zijn geweest, maar zij weet niet wat de erflaatster met die bedragen heeft gedaan. De rechtbank acht die verklaring volstrekt ongeloofwaardig en gaat er daarom van uit dat gedaagde de begunstigde was van deze contanten. Ook laatstgenoemd bedrag wordt daarom bij de legitimaire massa opgeteld.

Het vorenstaande brengt met zich dat de legitieme portie van eiseres aanzienlijk hoger uitvalt dan aanvankelijk werd begroot. Eiseres komt op grond van artikel 4:89 BW het recht toe om de aan gedaagde gedane giften in te korten, voor zover die afbreuk doen aan haar legitieme portie. Inkorting van een gift geschiedt door een daartoe strekkende verklaring aan de begiftigde (art. 4:90 lid 1 BW). De rechtbank merkt de in deze procedure uitgevaardigde dagvaarding aan als een dergelijke verklaring en veroordeelt gedaagde tot betaling van een bedrag van € 81.357 aan eiseres. De rechtbank voegt daaraan toe dat de legitieme portie van gedaagde door toewijzing van dit bedrag niet in gevaar komt (art. 4:90 lid 2 BW).

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 04-09-2013

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2013:7676

Zaaknummer: C/14/143559 / HA ZA 13-33

Wetsartikelen: 4:65 BW en 4:67 aanhef en onder d BW

RECHTSPRAAK

Zorgregeling vastgelegd in schriftelijke aanwijzing. Verzoek vervallen verklaring afgewezen. Besluit BJZ voldoet aan beginselen van behoorlijk bestuur

In de onderhavige echtscheidingsprocedure slagen de ouders er niet in om een zorgregeling vast te stellen ten behoeve van hun minderjarige kinderen. De situatie is zelfs dermate schrijnend dat de minderjarigen onder toezicht worden gesteld van BJZ. De rechtbank verwijst de ouders naar het Omgangscentrum van Jeugdhulp (hierna: het OC). Samen met BJZ komen de ouders uiteindelijk tot een voorlopige zorgregeling, die is vastgelegd in de vorm van een schriftelijke aanwijzing. Wanneer nieuwe afspraken moeten worden gemaakt over de toekomstige zorgregeling, laat de moeder verstek gaan. BJZ komt daarom met de vader een zorgregeling overeen en deelt de gemaakte afspraken per e-mail mede aan de moeder. De moeder kon binnen één week haar zienswijze omtrent de gemaakte afspraken kenbaar maken. Omdat de moeder niet reageerde op het e-mailbericht van BJZ, heeft BJZ de nieuwe zorgregeling vastgelegd in de vorm van een schriftelijke aanwijzing. De moeder verzoekt die schriftelijke aanwijzing vervallen te verklaren. Zij stelt dat zij de zorgregeling ook vrijwillig nakomt. Bovendien heeft BJZ het beginsel van hoor en wederhoor geschonden en is de voorgenomen schriftelijke aanwijzing niet vooraf aan de moeder aangekondigd. Ook heeft BJZ het besluit niet gemotiveerd.

Het door de moeder gehuldigde standpunt, dat BJZ de schriftelijke aanwijzing niet zou hebben aangekondigd, volgt de kinderrechtster niet. BJZ heeft in het e-mailbericht aan de moeder immers tevens het voornemen kenbaar gemaakt om de nieuwe zorgafspraken vast te leggen in een schriftelijke aanwijzing. Bovendien had de moeder volgens de kinderrechtster kunnen begrijpen dat de zorgregeling wederom zou worden vastgelegd in een schriftelijke aanwijzing, aangezien BJZ deze handelswijze ook hanteerde ten aanzien van de eerder overeengekomen zorgafspraken. Het beginsel van hoor en wederhoor is volgens de kinderrechtster evenmin geschonden, omdat de moeder tweemaal is uitgenodigd om bij de bespreking van de nieuwe zorgafspraken aanwezig te zijn. Beide keren zegde zij af. Vervolgens is de moeder nog in de gelegenheid gesteld om op de voorgenomen zorgregeling te reageren, maar ook daarvan maakte zij geen gebruik. Gelet op deze voorgeschiedenis hoefde BJZ het besluit ook niet nader

te motiveren, aldus de kinderrechter.

Diezelfde voorgeschiedenis brengt de kinderrechter tot het oordeel dat partijen zonder de dwang van een ondertoezichtstelling nooit tot een zorgregeling zouden zijn gekomen. De kinderrechter begrijpt daarom ook dat BJZ de overeengekomen zorgregeling schriftelijk wilde vastleggen. Dat BJZ dit deed in de vorm van een schriftelijke aanwijzing is nauwelijks relevant. Blijkens vaste jurisprudentie kan het vastleggen van een omgangsregeling in een brief immers reeds als het geven van een aanwijzing worden aangemerkt.

Voorts stelt de moeder dat de voorgenomen zorgregeling in strijd is met de zorgregeling, zoals die door de rechtbank bij voorlopige voorziening is vastgesteld. In de jurisprudentie is uitgemaakt dat een aanwijzing betreffende de omgang niet in strijd mag komen met een rechterlijke beslissing, echter die jurisprudentie ziet volgens de kinderrechter voornamelijk op de beperking van een omgangsregeling. In de onderhavige zaak wordt aan de vader juist een ruimere regeling toegekend dan in de beschikking voorlopige voorzieningen is bepaald. Bovendien heeft een voorlopige voorziening naar zijn aard een beperkte geldigheidsduur. De voorlopige voorziening wordt immers nadien opzij gezet door de beslissingen in de echtscheidingszaak. Gelet op het verloop en de duur van de onderhavige echtscheidingsprocedure is de kinderrechter van oordeel dat de gezinsvoogd – in dit geval – de ruimte had om in het belang van de minderjarigen een iets ruimere regeling vast te leggen. De kinderrechter laat de door de moeder gewraakte schriftelijke aanwijzing daarom in stand.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 28-06-2013

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2013:5087

Zaaknummer: C-17-126941 - FJ RK 13-482

Wetsartikelen: 1:259 BW

RECHTSPRAAK

Geen lotsverbondenheid aangenomen nu partijen al ruim tien jaar niet met elkaar samenleven

De vrouw is in hoger beroep opgekomen tegen de echtscheidingsbeschikking, voor zover daarbij haar verzoek tot vaststelling van partneralimentatie is afgewezen. De rechtbank heeft bij die beslissing overwogen dat er geen sprake meer is van een band met het huwelijk zodat er niet langer meer sprake is van lotsverbondenheid, alsmede dat de vrouw in staat moet worden geacht in haar eigen kosten van levensonderhoud te voorzien. In casu leven partijen sedert 2001 niet meer samen. Het echtscheidingsverzoek is in 2012 ingediend. De vrouw heeft gedurende die gehele periode een affectieve relatie met een andere man, welke relatie nog steeds voortduurt. Na het verbreken van de samenleving zijn partijen een bijdrage voor het levensonderhoud van de vrouw overeengekomen. Toen de man deze betalingen al na acht maanden stopzette, heeft de vrouw gedurende tien jaren geen aanspraak gemaakt op alimentatie. De vrouw voert in hoger beroep aan dat het enkele tijdsverloop tussen de verbreking van de samenwoning in 2001 en de indiening van haar verzoek tot echtscheiding op 2 februari 2012 niet aan toewijzing van haar verzoek in de weg staat. Volgens de vrouw is geen einde aan de lotsverbondenheid gekomen, alleen al vanwege het feit dat het huwelijk tot eind 2012 in stand is gebleven. Het hof overweegt dat de onderhoudsverplichting tussen echtgenoten haar rechtsgrond vindt in de levensgemeenschap zoals die door het huwelijk is geschapen. De door een huwelijk ontstane lotsverbondenheid vormt de basis waarop partneralimentatie is gegrond. Het hof is van oordeel dat er nu, na ruim tien jaar na het verbreken van de samenwoning, in redelijkheid niet meer kan worden gesproken van een uit het huwelijk voortvloeiende lotsverbondenheid tussen partijen waarop een onderhoudsverplichting van de man jegens de vrouw kan worden gebaseerd. Hierbij komt dat de vrouw al die jaren financieel onafhankelijk is geweest van de man. Het hof bekrachtigt de beschikking van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 12-09-2013

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2013:4257

Zaaknummer: HV 200.117.87001

RECHTSPRAAK

Partneralimentatie wordt afgebouwd tot nihil na alimentatieverplichting van 19 jaren

Partijen zijn in 1972 met elkaar gehuwd. Het huwelijk is in 1992 ontbonden door inschrijving van de beschikking in de registers van de burgerlijke stand. In 1993 is partneralimentatie vastgesteld. De bijdrage bedraagt per 1 januari 2012 geïndexeerd € 386,23. In november 2012 heeft de verplichting van de man tot betaling van partneralimentatie bijna 19 jaren geduurd. Bij de bestreden beschikking d.d. 24 april 2012 heeft de rechtbank met ingang van 1 augustus de bijdrage bepaald op € 200 per maand vanaf augustus 2011 en op € 100 per maand van 1 november 2011 tot 1 november 2012 en vanaf 4 november 2012 op nihil. De vrouw is in hoger beroep gekomen van deze beschikking. Haar grieven hebben betrekking op de afbouw en de nihilstelling van de alimentatie alsmede op de ingangsdatum van de matiging. De vrouw heeft aangevoerd dat de beëindiging van de uitkering tot levensonderhoud van zo ingrijpende aard is dat deze naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van haar op korte termijn kan worden gevergd. Gelet op haar leeftijd en gezondheid is zij niet in staat werkzaamheden te verrichten. Het hof weegt de betrokken belangen af en overweegt hierbij dat de vrouw in 1949 geboren is en alleenstaand. Zij ontvangt een WAO-uitkering van € 769 per maand en na het wegvallen van de alimentatie een WWB-uitkering van € 112,15 netto per maand. Daarnaast ontvangt zij een pensioenuitkering van € 169,22 per maand. Uit het huwelijk is één kind geboren, de taakverdeling binnen het huwelijk was traditioneel, waardoor de vrouw geen werkervaring heeft opgedaan. Na beëindiging van het huwelijk is zij in loondienst getreden maar werd kort daarna getroffen door een hernia. Sinds 1993 ontvangt zij een ZW- en aansluitend een WAO-uitkering. Vanaf 7 juni 2014 zal zij een AOW-uitkering ontvangen. Anderzijds heeft de man een financieel en emotioneel belang bij het beëindigen van de alimentatieverplichting. De lotsverbondenheid van het huwelijk als basis waarop de onderhoudsverplichting is gebaseerd is afgenomen naar mate de echtscheiding verder in het verleden is komen liggen. Het hof overweegt vervolgens dat beëindiging van de alimentatie weliswaar een ingrijpende inkomstenterugval voor de vrouw is en van zo ingrijpende aard is dat dit naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet op korte termijn van haar kan worden gevergd, maar dat, gelet op de lange termijn gedurende welke de man alimentatie heeft betaald, aan die alimentatieverplichting binnen afzienbare termijn een einde dient te

komen. De alimentatieverplichting dient niet onbeperkt voort te duren. Het hof acht de door de rechtbank gefaseerde afbouwregeling vanaf 1 augustus 2011, gelet op de belangen van partijen, redelijk. Gelet op de terugbetalingsverplichting van de vrouw die hierdoor ontstaat, overweegt het hof dat de vrouw hier met de indiening van het verzoekschrift rekening mee heeft kunnen houden. Gelet op haar geringe inkomen en vermogen oordeelt het hof dat de vrouw het door de man teveel betaalde over de periode van 1 augustus 2011 tot en met 25 juli 2012 slechts dient te betalen voor zover zij vermogen heeft. Het hof maximeert het bedrag in die zin dat niet van de vrouw mag worden verwacht dat zij boven dat bedrag tot terugbetaling overgaat. De grieven van de vrouw slagen hiermee ten dele.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 27-06-2013

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2013:4572

Zaaknummer: 200.115.379

RECHTSPRAAK

Geen toestemming voor opmaken ontervend testament omdat de handelingsonbekwame de gevolgen van de voorgenomen wilsbeschikking niet kan overzien

De curandus staat sinds 1979 onder curatele. Tijdens zijn geboorte leed de curandus aan zuurstofgebrek, waardoor zijn hersenfunctie ernstig werd aangetast. De curandus kan niet praten en functioneert op het niveau van een driejarige. Het was daarom ook niet mogelijk om de curandus ter terechtzitting te horen. De curandus verblijft op een gesloten afdeling van een zorginstelling. Daar wordt hij slechts bezocht door zijn broer, die samen met zijn vrouw tevens optreedt als curator van de curandus. De overige broers en zussen zijn alleen geïnteresseerd in de financiële middelen van de curandus. De curator wil namens de curandus een testament laten opmaken, waarbij de overige broers en zussen worden onterfd. Daarom verzoekt hij de kantonrechter om toestemming te verlenen voor het opmaken van een uiterste wilsbeschikking, ten behoeve van de curandus.

De kantonrechter stelt voorop dat degene die vanwege een geestelijke stoornis onder curatele is gesteld, slechts met toestemming van de kantonrechter een uiterste wilsbeschikking kan maken (art. 4:55 lid 2 BW). Die toestemming verleent de kantonrechter alleen indien hij zichzelf ervan heeft overtuigd dat de curandus de gevolgen van de voorgenomen wilsbeschikking, ondanks zijn geestelijke stoornis, overziet. In de onderhavige zaak staat buiten kijf dat de curandus – door zijn geestelijke stoornis – de gevolgen van de voorgenomen wilsbeschikking in het geheel niet kan overzien. Daar komt bij dat de beoogde wilsbeschikking verstrekkende gevolgen heeft voor de overige broers en zussen van de curandus. Bovendien is het nog maar de vraag of de curandus zijn broers en zussen wel wil onterven. Aangezien de curandus die vraag nooit zal kunnen beantwoorden, wijst de kantonrechter het verzoek van de curator af.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 06-09-2013

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2013:6484

Zaaknummer: 772019_Eo6092013

Wetsartikelen: 4:55 lid 2 BW

RECHTSPRAAK

De vraag of bewust is afgeweken van de wettelijke maatstaven inzake partneralimentatie ziet op de uitleg van het echtscheidingsconvenant (Haviltex)

In deze zaak is de vraag aan de orde of de bij echtscheidingsconvenant overeengekomen uitkering tot levensonderhoud van de vrouw door de rechter kan worden gewijzigd. De rechtbank heeft bij de bestreden beschikking onder meer het verzoek van de man om de vastgestelde partnerbijdrage te wijzigen afgewezen. De man komt in hoger beroep op tegen de beschikking waarbij zijn verzoek tot verlaging van de partneralimentatie is afgewezen. Het hof overweegt dat op grond van vaste jurisprudentie, indien partijen bewust zijn afgeweken van de wettelijke maatstaven, de rechter slechts tot een wijziging van de overeenkomst betreffende levensonderhoud kan overgaan, indien de verzoeker stelt en de rechter aannemelijk oordeelt dat na het tot stand komen van de overeenkomst een wijziging van omstandigheden is ingetreden die meebrengt dat de wederpartij, in het licht van alle dan bestaande omstandigheden, naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten. De vraag of bewust is afgeweken van de wettelijke maatstaven ziet op de uitleg van het convenant en moet volgens vaste rechtspraak worden beantwoord aan de hand van hetgeen partijen ten tijde van het sluiten daarvan over en weer hebben verklaard en uit elkaars verklaringen en gedragingen overeenkomstig de zin die zij daaraan aan de gegeven omstandigheden redelijkerwijs mochten toekennen, hebben afgeleid en van wat zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten. In dit verband zijn niet alleen de bewoordingen van het convenant op dit punt van belang, maar ook de omstandigheden waaronder deze afspraken zijn gemaakt en de wederzijds kenbare bedoelingen. De man stelt in hoger beroep dat de partnerbijdrage is overeengekomen met inachtneming van de wettelijke maatstaven. Hij voert aan dat de alimentatie is berekend overeenkomstig de wettelijke maatstaven en in overeenstemming met zijn draagkracht en de behoefte van de vrouw is gebaseerd op hetgeen zij nodig heeft om de lasten te voldoen. De daling van het bedrijfsresultaat vanwege de economische crisis levert volgens de man een wijziging van omstandigheden op. Tevens levert het feit dat de dochter bij de vrouw is gaan wonen en hij voor haar een studiebijdrage betaalt een wijziging van omstandigheden op. Partijen wilden volgens de man de mogelijkheid van wijziging van

partneralimentatie niet uitsluiten, daarom hebben zij geen niet-wijzigingsbeding opgenomen in het convenant als bedoeld in artikel 1:159 lid 1 BW. De vrouw daarentegen betoogt dat partijen bewust zijn afgeweken van de wettelijke maatstaven bij het bepalen van de partneralimentatie. Zij stelt dat uitgangspunt was dat de vrouw in staat moest zijn de woonlasten van haar nieuwe woning te dragen en dat de alimentatie was afgestemd op wat zij dacht nodig te hebben en niet gerelateerd was aan de welstand van partijen tijdens huwelijk. Dat bewust is afgeweken van de wettelijke maatstaven blijkt volgens de vrouw ook uit het feit dat is uitgegaan van een fictief salaris van de man en dat noch de behoefte van de kinderen, noch de kinderbijdrage overeenkomstig de wettelijke maatstaven zijn vastgesteld. Het hof overweegt dat onweersproken is komen vast te staan dat partijen een woning voor de vrouw hebben gekocht met de bedoeling deze woning na de scheiding op haar naam te stellen. De woonlasten zou de vrouw uit de alimentatie kunnen voldoen. Niet is gebleken dat van haar behoefte een berekening is gemaakt. Het hof acht het voldoende aannemelijk dat partijen bij de onderhandelingen als uitgangspunt hebben genomen dat de vrouw in staat moet zijn de lasten van de woning te kunnen dragen. Voorts overweegt het hof dat bij het berekenen van de draagkracht niet is uitgegaan van het gemiddelde bedrijfsresultaat van de man maar van een veel lager verondersteld inkomen uit dienstbetrekking. Hiermee is naar het oordeel van het hof tevens komen vast te staan dat de draagkracht van de man niet is vastgesteld overeenkomstig de wettelijke maatstaven. Het feit dat de man thans minder inkomen verwerft, geeft naar het oordeel van het hof onvoldoende aanleiding om tot wijziging van de partneralimentatie over te gaan, te meer nu de man een vermogen heeft weten te vormen van € 120.000, zodat van de man kan worden verwacht dat hij zo nodig op dat vermogen inteert. Het hof neemt hierbij mede in aanmerking dat de alimentatieplicht eindigt op 1 maart 2016. Het feit dat de dochter bij de vrouw is gaan wonen en de man collegegeld betaalt, vormt naar het oordeel van het hof evenmin een wijziging van omstandigheden, aangezien de man geen kosten meer heeft van inwoning, er een studiepots was van € 4909 en deze lasten bovendien van tijdelijke aard zijn. Het hof oordeelt dat na het tot stand komen van het convenant geen zodanige wijziging is ingetreden dat de vrouw in het licht van de omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten. Dat partijen geen niet-wijzigingsbeding hebben opgenomen, maakt dit niet anders, nu dit niet afdoet aan het feit dat partijen bewust zijn afgeweken van de wettelijke maatstaven. Het hof wijst het verzoek van de man af.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 16-07-2013

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2013:2808

Zaaknummer: 200.113.258/01

RECHTSPRAAK

Een schriftelijke aanwijzing ex artikel 1:263a BW is een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb. Getoetst dient te worden of het besluit zorgvuldig tot stand is gekomen en toereikend is gemotiveerd

De kinderen van de moeder zijn onder toezicht gesteld en uithuisgeplaatst in een pleeggezin. Bij schriftelijke aanwijzing omgangsregeling heeft de Stichting de omgangsregeling tussen de moeder en de kinderen beperkt. De moeder heeft de rechtbank verzocht deze schriftelijke aanwijzing vervallen te verklaren en een omgangsregeling zoals door moeder verzocht, vast te stellen. De rechtbank heeft dit verzoek afgewezen. De moeder komt van deze beslissing in hoger beroep. Het hof overweegt dat de brief van de Stichting aangemerkt dient te worden als een schriftelijke aanwijzing omgang ex artikel 1:263a BW en valt aan te merken als een besluit in de zin van artikel 1:3 AWB. De rechter dient derhalve te toetsen of de Stichting dit besluit in redelijkheid heeft kunnen nemen, dat wil zeggen of het zorgvuldig tot stand is gekomen en toereikend is gemotiveerd. Vervolgens dient beoordeeld te worden of het in het belang van de kinderen is om de aanwijzing geheel of gedeeltelijk vervallen te verklaren. Het hof overweegt dat uit de stukken is gebleken dat eerder een schriftelijke aanwijzing was gegeven waarbij een begeleide omgang gold. Ingevolge een beschikking van de kinderrechter heeft vervolgens onbegeleide omgang plaatsgevonden voor de duur van drie maanden. Het verloop van de omgang en met name de opstelling van de moeder gedurende deze periode gaven de Stichting voldoende aanleiding om de omgang na ommekomst van deze periode in te perken. De moeder heeft niet gereageerd op een uitnodiging voor een gesprek hierover. Het hof is in casu van oordeel dat de schriftelijke aanwijzing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen. Tevens is het hof van oordeel dat de aanwijzing voldoende is gemotiveerd. Niet is gebleken dat de Stichting de omgangsregeling heeft beperkt op grond van onjuiste feiten, vage vermoedens, onterechte zorgen en een onvolledige belangenafweging. Ook het feit dat de aanwijzing niet gelimiteerd is in tijd doet aan dit oordeel niet af. De moeder heeft immers de bevoegdheid om op grond van gewijzigde omstandigheden een verzoek in te dienen om de aanwijzing geheel of gedeeltelijk in te trekken. Bovendien wordt de omgang iedere drie maanden geëvalueerd, waarvoor de moeder wordt uitgenodigd. Het hof is voorts van oordeel dat het in het belang van de kinderen is de omgang met moeder te beperken. Derhalve is het geheel of gedeeltelijk vervallen verklaren van de schriftelijke aanwijzing waarbij in een dergelijke beperking is

voorzien, niet in het belang van de kinderen. Voor het verzoek van de moeder om de omgang uit te breiden acht het hof, gelet op hetgeen het hof eerder heeft overwogen, geen plaats. Het hof bekrachtigt de beschikking waarvan beroep.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 16-07-2013

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2013:2809

Zaaknummer: 200.120.675/01

Wetsartikelen: 1:263a BW en 1:3 Awb

RECHTSPRAAK

De combinatie van de maatregelen bewind en mentorschap bieden in casu voldoende bescherming, waardoor het middel van ondercuratelestelling in casu een te zwaar middel is

In dit hoger beroep wordt de vraag beantwoord welke beschermingsmaatregel het meest aangewezen is voor belanghebbende, waarbij het met name gaat om de bescherming van zijn vermogensrechtelijke belangen. Belanghebbende heeft een ernstige verstandelijke beperking waardoor hij niet in staat is tot een behoorlijke waarneming van zijn vermogensrechtelijke en niet-vermogensrechtelijke belangen. Belanghebbende wordt verzorgd en begeleid door zijn moeder in de thuissituatie en wordt daarbij bijgestaan door medewerkers van de dagbesteding. De moeder oefende tijdens de minderjarigheid na echtscheiding het gezag over belanghebbende uit en heeft zich tot de rechtbank gewend om met ingang van de meerderjarigheid belanghebbende onder curatele te stellen en haar tot curator te benoemen. De rechtbank heeft het verzoek van de moeder afgewezen en ambtshalve een bewind ingesteld over de goederen van de belanghebbende en een mentorschap uitgesproken. De rechtbank overwoog dat curatele een te zware maatregel is gezien de situatie en een beschermingsbewind in combinatie met mentorschap een afdoende mate van bescherming biedt. De moeder is hiervan in hoger beroep gekomen. Het hof overweegt onder meer dat met de introductie van onderbewindstelling als beschermingsmaatregel naast curatele in het geval dat een meerderjarige hetzij niet ten volle hetzij in het geheel niet in staat is zijn belangen waar te nemen, de wetgever aan de rechter de keuze heeft willen geven tussen deze beide maatregelen. Hiermee zijn de rechter instrumenten aangereikt om bescherming op maat te kunnen geven, waarbij van belang is dat die bescherming niet verder moet reiken dan strikt noodzakelijk is om het beoogde doel te bereiken. Voor de keuze tussen de in aanmerking komende beschermingsregimes is niet bepalend de mate waarin een betrokkene door zijn geestelijke stoornis wordt belemmerd in die zin dat curatele meer passend is c.q. wordt naarmate een betrokkene minder in staat is zijn wil te bepalen. Bepalend is het antwoord op de vraag of, gezien de omstandigheden van het geval met instelling van bewind of mentorschap kan worden volstaan, dan wel behoefte bestaat aan het meer ingrijpende middel van ondercuratelestelling. Het hof is van oordeel dat de combinatie van de maatregelen bewind en mentorschap gezien de ernst van de toestand en de daarmee gepaard gaande

persoonlijke en intensieve verzorging en begeleiding door de moeder voldoende is om belanghebbende te beschermen en de moeder de bevoegdheden te geven om de belangen van betrokkene volledig te beschermen. Ondercuratelestelling acht het hof een te zware maatregel. Gelet op de aard en omvang van zijn beperkingen zal belanghebbende redelijkerwijs niet zelfstandig deelnemen aan het rechtsverkeer en geen rechtshandelingen verrichten. De noodzaak om bescherming te krijgen tegen derden is dan ook niet aanwezig. Het hof bekrachtigt de beschikking waarvan beroep.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 29-08-2013

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2013:6517

Zaaknummer: CR 200.121.967

RECHTSPRAAK

Ontslagvergoeding ondergebracht in een stamrechtvennootschap niet aan de vrouw verknocht

In dit hoger beroep is onder meer de vraag aan de orde of er sprake is van verknochtheid van aanspraken die voortvloeien uit een stamrechtovereenkomst. De vrouw heeft in verband met haar ontslag bij haar oude werkgever in 2008 een ontslagvergoeding ontvangen. Deze vergoeding heeft zij vervolgens ondergebracht in een stamrechtvennootschap. De vrouw is met deze BV overeengekomen dat zij uit de BV uiterlijk ingaande op de maand waarin zij de 65-jarige leeftijd bereikt, periodieke uitkeringen zal ontvangen. De rechtbank heeft geoordeeld dat deze aanspraken naar maatschappelijke normen bezien aan de vrouw zijn verknocht. De man is van deze beslissing in (incidenteel) hoger beroep gekomen. Het hof overweegt dat de Hoge Raad in zijn arrest van 22 maart 1996 (NJ 1996, 640) heeft geoordeeld dat wanneer in verband met een beëindiging dienstverband een schadeloosstelling wordt toegekend en uitbetaald in de vorm van een bedrag ineens, dit geen reden is om een uitzondering te maken op de hoofdregel dat de gemeenschap alle tegenwoordige en toekomstige goederen van de echtgenoten omvat. De Hoge Raad heeft in zijn arrest (HR 17 oktober 2008, NJ 2009, 41) een uitzondering gemaakt op deze hoofdregel. In die zaak ging het om aanspraken voortvloeiende uit een overeenkomst tussen werkgever en werknemer in verband met de beëindiging van het dienstverband. Op grond van deze overeenkomst had de werkgever een koopsom voor een stamrechtverzekering onder een verzekeringsmaatschappij gestort, waaruit de werknemer tot de ingangsdatum van zijn ouderdomspensioen periodieke uitkeringen zou ontvangen, waardoor zijn inkomen zou worden aangevuld tot 70% van zijn laatstgenoten inkomen. In een dergelijke situatie vallen de aanspraken die zien op de periode na de ontbinding van het huwelijk niet in de gemeenschap, nu zij strekken tot vervanging van inkomen dat de werknemer zou hebben genomen bij voortzetting van de dienstbetrekking. In de onderhavige situatie ziet het hof onvoldoende aanleiding om verknochtheid aan te nemen. De vrouw heeft een bedrag ineens ontvangen en ondergebracht in een stamrechtvennootschap. De periodieke uitkeringen worden weliswaar beschouwd als loon uit vroegere dienstbetrekking, niet zijnde pensioen of soortgelijke uitkeringen. De ontvangen periodieke uitkeringen kunnen in casu echter niet worden beschouwd als vervanging van het inkomen dat de vrouw bij voortzetting van de dienstbetrekking zou hebben ontvangen. Op grond van de stamrechtovereenkomst

staat het de vrouw immers volledig vrij zowel de ingangsdatum als de hoogte van de uitkeringen zelf te bepalen. De vrouw heeft voorts, naar het oordeel van het hof, onvoldoende omstandigheden aangevoerd die rechtvaardigen dat sprake zou zijn kunnen zijn van verknochtheid. Het incidenteel beroep van de man slaagt op grond van het bovenstaande en het hof bepaalt dat de aanspraken die voortvloeien uit de stamrechtovereenkomst niet aan de vrouw verknocht zijn.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 12-02-2013

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2013:2623

Zaaknummer: 200.109.462/01

RECHTSPRAAK

Het staat de rechter vrij ambtshalve een DNA-onderzoek te bevelen en partijen bij helfte te veroordelen in de kosten

In de procedure in eerste aanleg tot vernietiging van de erkenning heeft de rechter bij tussenbeschikking een DNA-onderzoek bevolen. Bij de bestreden eindbeschikking is het verzoek van de man tot vernietiging toegewezen en zijn partijen elk voor de helft veroordeeld in de kosten van het deskundigenonderzoek. De vrouw is in hoger beroep gekomen van deze beslissing voor zover het de kostenveroordeling betreft en verzoekt het hof te bepalen dat de man veroordeeld wordt in de kosten van het deskundigenonderzoek. De vrouw is van mening dat de man alle kosten dient te dragen aangezien zij zich nooit heeft verzet tegen het verzoek van de man tot vernietiging van de erkenning. Zij voert tevens aan dat de man, evenals de vrouw, van mening was dat een DNA-onderzoek niet noodzakelijk was. Voorts stelt zij dat de man aangeboden zou hebben dat hij de kosten van een DNA-onderzoek zou dragen, maar de man weerspreekt dit. Het hof overweegt dat in een zaak als deze, waarin het rechtsgevolg niet ter vrije bepaling van partijen staat, de rechter niet is gebonden aan de hoofdregel dat hij de aan het verzoek ten grondslag liggende feiten als vaststaand moet beschouwen indien deze niet of onvoldoende zijn weersproken. De rechter kan ambtshalve bewijs verlangen, waaronder bewijs door deskundigen. In deze casus heeft de rechtbank naar het oordeel van het hof terecht geoordeeld dat de verhouding tussen partijen ertoe heeft geleid dat slechts door middel van een deskundigenonderzoek het resultaat kan worden bereikt. De rechtbank heeft reeds in de tussenbeschikking overwogen dat voldoende concrete, objectieve en verifieerbare aanwijzingen die de stelling van de man zouden kunnen onderbouwen ontbraken. Hierbij komt dat de rechter niet is gebonden aan een voorstel of aanbod van een der partijen betreffende de kosten en stond het de rechtbank vrij om partijen voor de helft in de kosten van het onderzoek te veroordelen. In hoger beroep zijn geen andere feiten of omstandigheden aangevoerd die nopen tot de beslissing dat de man de volledige kosten van het onderzoek zou moeten dragen. Het hof wijst het verzoek van de vrouw af en bekrachtigt de bestreden beschikking.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 08-01-2013

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2013:2

Zaaknummer: 200.09.2013

Wetsartikelen: 149 Rv